

gidilemedi. Özel Af Kanunu çıkardık. Şimdi konu; bunun şümülünün bir parça daha genişletilmesidir. 449 neu madde affın şümülüne girsin mi, girmesin mi?. 449 neu maddenin affın şümülüne girmemesi Vekil Bey tarafından istenmektedir. Sebep şudur; iki temel nokta vardır;

1. Suçun nevi,
2. Mağdurun hüviyeti.

Madde mağdurun hüviyetiyle ilgilidir. Anaya, babaya ve diğer yakınlarına ve diğer bazı görevlilere karşı suç işlenmesi âme intizamını daha geniş ölçüde ihlâl eder, göründü. Bu sebeple bu maddenin affın şümülü dışında kalması isteniyor. Ama Heyetiniz kabul ederse bu maddeyi affın şümülüne sokabilir. Daha başka maddeleri de sokabilir. Fakat yaratacağı psikolojik sarsıntıyı veya içtimai tepkiyi de nazarı itibara almak lâzımdır.

Sayın Yarbayın temas ettiği husus da pek yerindedir. Daha bazı isteklerle karşılaşabiliriz. O affedildi de, ona pek benziyen ben niye affedilmedim diye talepte bulunabilir. Biz affetmek yetkisine sahibiz. Fakat onlar böyle bir atıfet beklemekte de haklı değildirlir..

ADALET BAKANI ÂMİL ARTUŞ — Efendim, niçin mahkûm olan demedik de müstelzim olan dedik? Şu kadar sene ağır hapse mahkûm olanlar veya ölüm cezasına mahkûm olup da cezası ağır hapse çevrilenler affedilmezler deyip kesip atmak ve bunun dışında kalanlardan müebbet hapisleri 30 veya 20 seneye indirilmiştir; diğerleri de şu nispette aftan istifade etsin denmesi kabildi. Bunu düşünmedik. 449 neu maddeyi okuduk. 450 nei madde de vardır. Bunların suçları çok ağırdır. Redaeti ahlâkiye bakımından müsamaha edilmesine imkân olmayan çok çeşitli suçlardır. Müsterek hukuk dediğimiz, umumi hukuk kaidelerine giren fiiller her memlekette âme viedanını son derece rahatsız eder. Fiiller, yani vasıta bakımından; faraza zehir kullanmak, su içerisine zehir koymak. Bir de süje bakımından ceza ağırlaşabilir. Adam kayın pederini, babasını, oğlunu, kızını öldürebilir. Bunlar 450 ye girer. Veyahut fiilini ortadan kaldırmak için, hırsızlık, ırza geçme suçlarını örtmek için adam öldürebilir. Kanun vâzı buna lüzum görmüş. T. C. Kanununda bunun müeyyideleri vardır. Ceza azalıyor. Bunun da muhtelif sebepleri var. Zaruri görmüş, kanuna koymuş. Yaş meselesi. Adam ağır bir fiil işliyor, ağır

cezaya uğruyor, ama yaşından dolayı cezası tam kanunun târif ettiği gibi olmuyor. Hükümleri okumuşsunuzdur, bilirsiniz. Adam kararın başında idama mahkûm olur, sonra hâkim maddeler zikretmeye başlar. Şu madde gereğince 24 yıla, şu madde gereğince şu kadar yıla, der. Böyle indirmeler olur. Biliyorsunuz, bizde yaş umumiyetle 3 - 4 sene hatalı olur. Ceza bu yüzden hafifler.

Bir başka sebep : Teşebbüs hali. Adam ateş eder, her şeyi yapar, bakarsınız ki, ölmez. Yahut ateş ettiği adamı yağlı bir yerine isabet olur, ölmez, kurtulur yahut boğazına geliyor. Yani ölümün ademivukuu suçlunun elinde olmayan bir şeydir. Tam teşebbüs halidir. O zaman kanun ölüm yerine yirmi yıl hapis veriyor. Şimdi bu gibi haller veya daha başka vaziyetler var. Onlar da cezayı azaltan hallerdir. Bu gibi vaziyetlerde redact meydandadır. Suçun ağırlığı meydandadır. Böyle bir adamın cemiyet için arz ettiği tehlike meydandadır. Ama kanun vâzı muhtelif sosyal ve insani düşüncelerle cezayı ölümden veya müebbet hapisten daha aşağı bir cezaya indirmiştir. Şimdi biz tutar da böyle bir adamın cemiyet için arz ettiği tehlikeyi bir diğeriyle bir tutarsak ve arasında fark yok dersek âme viedanını da rencide ederiz. Biz eğer «müstelzim» olan demeyip de «mahkûm» olan deseydik o zaman ağır hapse mahkûm olan yani yaşı falan büyük olan birisi yahut da attığını gayet iyi vuran nişancı birisi aftan istifade etmeyecekti. Yaşı küçük olan bir adam aftan istifade edecektir. Bu adamın cemiyet içinde arz ettiği tehlike bakımından cezanın ehemmiyeti yoktur. Birisini affedeceğiz, birisini affetmiyeceğiz. Hapishanelere gittiğimiz zaman yazmış oldukları dövizleri gördük, afta eşitlik diye yazmışlar. Aynı tehlikeyi arz eden iki adama aynı şeyi yapmak lâzımdır. Millet namma karar veriyoruz. Birisini affediyorsunuz, birisini etmiyorsunuz. Bence tefrik yapmak doğru değildir. Teklifin mâkul olması lâzımdır. Bu gibi teklifleri bertaraf etmeden suçu nasıl ve ne gibi bir muameleye tâbi tuttuk, bunu belirtmedik. Şu mâruzatıma rağmen müebbet hapis ve adam öldürme cezaları hariç olanlar hakkında karar versek onun metnini hazırlamak gayet kolay olacaktır. Mâruzatım bundan ibarettir.

BAŞKAN — Efendim, yine kendimi tatmin etmek babında bir şey söyleyeceğim. Redaeti